PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2018/1522

od 11. listopada 2018.

o utvrđivanju zajedničkog formata nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka u skladu s Direktivom (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2018) 6549)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ ([1]), a posebno njezin članak 6. stavak 10.,

budući da:

(1) Nacionalni program kontrole onečišćenja zraka glavni je upravljački instrument prema Direktivi (EU) 2016/2284 kojim se državama članicama omogućuje planiranje nacionalnih politika i mjera radi ispunjavanja nacionalnih obveza smanjenja emisija utvrđenih u toj direktivi za 2020. i 2030., čime se za dionike ostvaruju bolje mogućnosti predviđanja te se istodobno podupire prelazak na ulaganja u čiste i učinkovite tehnologije. Njime se doprinosi ostvarenju ciljeva kvalitete zraka u skladu s člankom 1. stavkom 2. te direktive te se tako osigurava koherentnost s planovima i programima utvrđenima u drugim relevantnim područjima politike, uključujući klimu, energiju, poljoprivredu, industriju i promet.

(2) U skladu s člankom 6. stavkom 5. Direktive (EU) 2016/2284 o nacrtima nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka i svim bitnim ažuriranjima prije dovršenja tih programa potrebno je provesti savjetovanje s javnošću, prema članku 2. stavku 2. Direktive 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([2]), i s nadležnim tijelima s nadležnostima u području onečišćenja zraka, kvalitete i upravljanja.

(3) Nacionalnim programima kontrole onečišćenja zraka trebalo bi se doprinijeti i uspješnoj provedbi planova za kvalitetu zraka donesenima u skladu s člankom 23. Direktive 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([3]). U tu bi svrhu države članice trebale uzeti u obzir potrebu za smanjenjem emisija, posebice dušikovih oksida i sitnih lebdećih čestica, u zonama i aglomeracijama pogođenima prekomjernim koncentracijama onečišćujućih tvari u zraku i/ili u onim zonama i aglomeracijama koje znatno doprinose onečišćenju zraka u drugim zonama ili aglomeracijama, među ostalim i u susjednim zemljama.

(4) Kako je naglašeno u Komisijinu Drugom izvješću o stanju energetske unije ([4]), države članice trebale bi izraditi svoje nacionalne energetske i klimatske planove, kada god je to moguće, istodobno s programima kontrole onečišćenja zraka kako bi se osigurala sinergija i smanjili troškovi jer se ti planovi u velikoj mjeri temelje na sličnim mjerama i postupcima.

(5) Kako bi se povećala dosljednost u odnosu na izvješćivanje o politikama i mjerama u skladu s politikama Unije u području klime i energetike, trebalo bi uskladiti zajednički format nacionalnog programa kontrole onečišćenja zraka ako postoje dodirne točke s obvezama izvješćivanja u skladu s Uredbom (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([5]) i Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 749/2014 ([6]).

([1]) SL L 344, 17.12.2016., str. 1.

([2]) Direktiva 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o osiguravanju sudjelovanja javnosti u izradi određenih planova i programa koji se odnose na okoliš i o izmjeni direktiva Vijeća 85/337/EEZ i 96/61/EZ s obzirom na sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu (SL L 156, 26.6.2003., str. 17.).

([3]) Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čišćem zraku za Europu (SL L 152, 11.6.2008., str. 1.).

([4]) COM(2017) 53 final od 1. veljače 2017., str. 14.

([5]) Uredba (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnoj razini i razini Unije te stavljanju izvan snage Odluke br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013., str. 13.).

([6]) Provedbena uredba Komisije (EU) br. 749/2014 od 30. lipnja 2014. o strukturi, formatu, postupcima podnošenja i pregledu informacija koje države članice dostavljaju u skladu s Uredbom (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 203, 11.7.2014., str. 23.).

(6) Kako bi se ostvarile obveze u pogledu smanjenja amonijaka propisane Direktivom (EU) 2016/2284, trebalo bi utvrditi dodatne nacionalne politike i mjere. Stoga bi nacionalni programi kontrole onečišćenja zraka trebali uključivati i proporcionalne mjere primjenjive na poljoprivredni sektor.

(7) Utvrđivanje zajedničkog formata nacionalnog programa kontrole onečišćenja zraka trebalo bi olakšati ispitivanje programa koje Komisija treba provesti u skladu s člankom 10. stavkom 1. trećim podstavkom Direktive (EU) 2016/2284, te bi trebalo omogućiti bolju usporedivost programa država članica.

(8) Države članice mogu u svojem nacionalnom programu kontrole onečišćenja zraka uz obvezni sadržaj dostaviti dodatne relevantne informacije o svojim predviđenim politikama i mjerama usmjerenima na traženje rješenja za najštetnije onečišćujuće tvari kad je riječ o osjetljivim skupinama stanovništva. One mogu, u skladu s člankom 1. stavkom 2. Direktive (EU) 2016/2284, propisati i mjere usmjerene na daljnje smanjenje emisija kako bi se postigle razine kvalitete zraka u skladu sa smjernicama o kvaliteti zraka koje je objavila Svjetska zdravstvena organizacija te u skladu s ciljevima Unije u području bioraznolikosti i ekosustava.

(9) Iako se u skladu s člankom 4. stavkom 3. Direktive (EU) 2016/2284 emisije nastale iz nacionalnog pomorskog prometa ili emisije zrakoplova koje nisu obuhvaćene ciklusom polijetanja i slijetanja ne uzimaju u obzir u svrhu ispunjavanja obveza smanjenja emisija, države članice u svojim nacionalnim programima kontrole onečišćenja zraka mogu navesti i predviđene politike i mjere namijenjene smanjenju emisija iz tih izvora.

(10) Države članice na sastancima Stručne skupine za kvalitetu zraka 4. travnja 2017., 28. studenoga 2017. i 9. travnja 2018. ([1]) raspravljale su o nacrtu zajedničkog formata i u vezi s njim davale primjedbe.

(11) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem Odbora za kvalitetu zraka osnovanog na temelju članka 29. Direktive 2008/50/EZ,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Predmet

Zajednički format nacionalnog programa kontrole onečišćenja zraka iz članka 6. stavka 10. Direktive (EU) 2016/2284 utvrđuje se u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 2.

Format

Države članice za izvješćivanje Komisije o svojem nacionalnom programu kontrole onečišćenja zraka u skladu s člankom 10. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/2284 upotrebljavaju zajednički format utvrđen u Prilogu.

Članak 3.

Stupanje na snagu

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. listopada 2018.

Za Komisiju

Predsjednik

Jean-Claude JUNCKER

([1]) Vidjeti Registar stručnih skupina Komisije (skupina E02790), http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm

PRILOG

Zajednički format nacionalnog programa kontrole onečišćenja zraka u skladu s člankom 6. Direktive (EU) 2016/2284

1. OPIS POLJA

Sva polja u ovom zajedničkom formatu označena slovom (O) su obvezna, a polja označena slovom (N) su neobvezna.

2. ZAJEDNIČKI FORMAT

2.1. **Naslov programa, podaci za kontakt i internetske stranice**

2.1.1. *Naslov programa, podaci za kontakt i internetske stranice (O)*

Naslov programa	
Datum	
Država članica	
Ime nadležnog tijela nadležnog za izradu programa	
Telefonski broj nadležne službe	
E-pošta nadležne službe	
Poveznica na internetsku stranicu na kojoj je program objavljen	
Poveznice na internetske stranice za savjetovanje o programu	

2.2. **Sažetak (N)**

Sažetak može biti i zaseban dokument (koji po mogućnosti nema više od 10 stranica). U njemu se trebaju kratko sažeti odjeljci od 2.3. do 2.8. Ako je moguće, koristite se grafičkim prikazima za ilustriranje sažetka.

2.2.1. *Nacionalni okvir politika za područje kvalitete zraka i onečišćenja zraka*

Prioriteti politike i njihov odnos s prioritetima utvrđenima u drugim relevantnim područjima politike	
Nadležnosti dodijeljene nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima	

2.2.2. *Napredak u smanjenju emisija i poboljšanju kvalitete zraka koji je od 2005. ostvaren trenutačnim politikama i mjerama*

Ostvarena smanjenja emisija	
Napredak s obzirom na ciljeve kvalitete zraka	
Trenutačni prekogranični učinak domaćih izvora emisija	

2.2.3. *Predviđen daljnji razvoj do 2030. uz pretpostavku da ne bude izmjena već donesenih politika i mjera*

Predviđene emisije i smanjenja emisija (predviđanje s mjerama)	
Predviđeni učinak na poboljšanje kvalitete zraka (predviđanja s mjerama)	
Neizvjesnosti	

2.2.4. *Razmatrane opcije politike za ispunjenje obveza smanjenja emisija za 2020. i 2030. te obveza prijelaznih razina emisija za 2025.*

Glavne skupine razmatranih opcija politike	

2.2.5. *Sažetak politika i mjera odabranih za donošenje po sektoru, uključujući raspored za njihovo donošenje, provedbu i preispitivanje te odgovorna nadležna tijela*

Zahvaćeni sektor	Politike i mjere			
	Odabrane politike i mjere	Raspored za provedbu odabranih politika i mjera	Nadležna tijela zadužena za provedbu i izvršenje odabranih politika i mjera (vrsta i ime)	Raspored za preispitivanje odabranih politika i mjera
Opskrba energijom				
Potrošnja energije				
Promet				
Industrijski procesi				
Poljoprivreda				
Otpad i gospodarenje otpadom				
Međusektorska pitanja				
Drugo (treba navesti)				

2.2.6. *Koherentnost*

Procjena načina na koji se odabranim politikama i mjerama osigurava koherentnost s planovima i programima uspostavljenima u drugim relevantnim područjima politike	

2.2.7. *Predviđeni kombinirani utjecaj politika i mjera („s dodatnim mjerama”) na smanjenje emisija, kvalitetu zraka na vlastitim područjima i u susjednim državama članicama i na okoliš te s tim povezane neizvjesnosti*

Predviđeno ispunjavanje obveza smanjenja emisija („s dodatnim mjerama”)	
Uporaba fleksibilnosti (ako je primjereno)	
Predviđeno poboljšanje kvalitete zraka („s dodatnim mjerama”)	
Predviđeni učinci na okoliš („s dodatnim mjerama”)	
Metodologija i neizvjesnosti	

2.3. **Nacionalni okvir politika za područje kvalitete zraka i onečišćenja zraka**

2.3.1. *Prioriteti politike i njihov odnos s prioritetima utvrđenima u drugim relevantnim područjima politike*

Nacionalne obveze smanjenja emisija u usporedbi s baznom godinom 2005. (u %) (O)	SO_2	NO_x	NMHOS	NH_3	$PM_{2,5}$
2020.–2029. (O)					
Od 2030. (O)					
Prioriteti povezani s kvalitetom zraka: nacionalni prioriteti politike povezani s ciljevima EU-a ili nacionalnim ciljevima kvalitete zraka (uključujući granične vrijednosti i ciljne vrijednosti te obveze u pogledu koncentracije izlaganja) (O) *Može se upućivati i na ciljeve kvalitete zraka koje je preporučila Svjetska zdravstvena organizacija.*					
Relevantni prioriteti u pogledu klimatskih promjena i energetske politike (O)					
Relevantni prioriteti politike u relevantnim područjima politike, uključujući poljoprivredu, industriju i promet (O)					

2.3.2. *Nadležnosti dodijeljene nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima*

Popis relevantnih tijela (O)	Opišite vrstu tijela (npr. uprava za inspekcijske poslove u području okoliša, regionalna agencija za okoliš, općina) (O) Ako je primjereno, navedite ime tijela (npr. Ministarstvo za XXX, Nacionalna agencija za XXX, Regionalni ured za XXX)	Opišite dodijeljene nadležnosti u području kvalitete zraka i onečišćenja zraka (O) Odaberite ono što je primjenjivo: — zadaće oblikovanja politike — provedbene zadaće — zadaće izvršavanja (uključujući inspekcije i izdavanje dozvola, ako je primjereno) — zadaće izvješćivanja i praćenja — zadaće koordiniranja — druge zadaće, navedite ih	Sektori izvora onečišćenja za koje je tijelo nadležno (N)
Nacionalna tijela (O)			
Regionalna tijela (O)			
Tijela na lokalnoj razini (O)			

Prema potrebi dodajte nove retke.

2.4. **Napredak ostvaren trenutačnim politikama i mjerama u smanjenju emisija i poboljšanju kvalitete zraka te stupanj usklađenosti s nacionalnim obvezama i obvezama Unije u usporedbi s 2005.**

2.4.1. *Napredak ostvaren trenutačnim politikama i mjerama u smanjenju emisija te stupanj usklađenosti s nacionalnim obvezama i obvezama Unije u pogledu smanjenja emisija*

Opišite napredak ostvaren trenutačnim politikama i mjerama u smanjenju emisija te stupanj usklađenosti s nacionalnim zakonodavstvom i zakonodavstvom Unije u području smanjenja emisija (O)	
Navedite potpuna upućivanja (poglavlje i stranica) na javno dostupne skupove podataka kojima se navedeno podupire (npr. izvješćivanje o inventaru povijesnih emisija) (O)	
Uključite grafičke prikaze na kojima se vidjeti smanjenje emisija po onečišćujućoj tvari i/ili po glavnim sektorima (N)	

2.4.2. *Napredak ostvaren trenutačnim politikama i mjerama u poboljšanju kvalitete zraka te stupanj usklađenosti s nacionalnim obvezama i obvezama Unije u pogledu kvalitete zraka*

Opišite napredak ostvaren trenutačnim politikama i mjerama u poboljšanju kvalitete zraka te stupanj usklađenosti s nacionalnim obvezama i obvezama Unije u pogledu kvalitete zraka tako da navedete barem broj zona kvalitete zraka od ukupnog broja zona kvalitete zraka koje jesu/nisu u skladu s ciljevima EU-a u pogledu kvalitete zraka za NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$ i O_3, te za sve druge onečišćujuće tvari kod kojih dolazi do prekoračenja (O)	
Navedite potpuna upućivanja (poglavlje i stranica) na javno dostupne skupove podataka kojima se navedeno podupire (npr. planovi za kvalitetu zraka, raspodjela izvora onečišćenja) (O)	
Karte ili histogrami koji prikazuju trenutačne koncentracije u zraku (barem za NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$ i O_3 te za sve druge onečišćujuće tvari koje predstavljaju problem) i na kojima se, na primjer, vidjeti broj zona od ukupnih zona kvalitete zraka koje jesu/nisu usklađene u baznoj godini i godini izvješćivanja (N)	
Ako su utvrđeni problemi u zoni ili zonama kvalitete zraka, opišite kako je ostvaren napredak u smanjenju najviših prijavljenih koncentracija (N)	

2.4.3. *Trenutačni prekogranični učinak nacionalnih izvora emisija*

Ako je primjenjivo, opišite trenutačni prekogranični učinak nacionalnih izvora emisija (O) *O napretku se može izvješćivati kvantitativno ili kvalitativno.* *Ako nisu utvrđeni problemi, navedite taj zaključak.*	
Ako se koriste kvantitativni podaci za opisivanje rezultata procjene, navedite podatke i metodologije upotrijebljene za provedbu navedene procjene (N)	

2.5. **Predviđen daljnji razvoj uz pretpostavku da ne bude izmjena već donesenih politika i mjera**

2.5.1. *Predviđene emisije i smanjenja emisija (predviđanje s mjerama)*

Onečišćujuće tvari (O)	Ukupne emisije (kt), u skladu s inventarima za godinu x – 2 ili x – 3 (godinu treba navesti) (O)				Ostvaren predviđeni postotak (%) smanjenja emisija u usporedbi s 2005. (O)			Nacionalna obveza smanjenja emisija za razdoblje 2020.–2029. (%) (O)	Nacionalna obveza smanjenja emisija od 2030. (%) (O)
	Bazna godina 2005.	2020.	2025.	2030.	2020.	2025.	2030.		
SO_2									
NO_x									
NMHOS									
NH_3									
$PM_{2,5}$									
Navedite neizvjesnosti povezane s predviđanjima (s mjerama) za ostvarenje obveza smanjenja emisija za 2020., 2025. i nakon 2030. (N)									
Datum predviđanja emisija (O)									

Ako predviđeni razvoj pokazuje neispunjavanje obveza smanjenja emisija u okviru predviđanja s mjerama, u odjeljku 2.6. opisuju se dodatne politike i mjere razmatrane s ciljem postizanja usklađenosti.

2.5.2. *Predviđeni učinak na poboljšanje kvalitete zraka (predviđanje s mjerama), uključujući predviđeni stupanj usklađenosti*

2.5.2.1. Kvalitativni opis predviđenog poboljšanja kvalitete zraka (O)

Kvalitativno opišite predviđena poboljšanja kvalitete zraka i predviđeni daljnji razvoj stupnja usklađenosti (predviđanje s mjerama) s ciljevima EU-a u pogledu kvalitete zraka za vrijednosti NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$ i O_3, te za sve druge onečišćujuće tvari koje predstavljaju problem, do 2020., 2025. i 2030. (O) Pri opisivanju predviđenih poboljšanja i daljnjeg razvoja stupnja usklađenosti navedite potpuna upućivanja (poglavlje i stranica) na javno dostupne skupove podataka kojima se navedeno podupire (npr. planovi za kvalitetu zraka, raspodjela izvora onečišćenja) (O)	

2.5.2.2. Kvantitativni opis predviđenog poboljšanja kvalitete zraka (N)

Vrijednosti iz Direktive o kvaliteti zraka	Predviđeni broj neusklađenih zona kvalitete zraka				Predviđeni broj usklađenih zona kvalitete zraka				Ukupni broj zona kvalitete zraka			
	Navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.	Navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.	Navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.
$PM_{2,5}$ (1 god.)												
NO_2 (1 god.)												

Vrijednosti iz Direktive o kvaliteti zraka	Predviđeni broj neusklađenih zona kvalitete zraka				Predviđeni broj usklađenih zona kvalitete zraka				Ukupni broj zona kvalitete zraka			
	Navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.	Navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.	Navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.
PM_{10} (1 god.)												
O_3 (najviša osmosatna srednja vrijednost)												
Drugo (navedite)												

2.6. **Razmatrane opcije politike za ispunjenje obveza smanjenja emisija za 2020. i 2030. te prijelaznih razina emisija za 2025.**

Informacije koje se zahtijevaju u ovom odjeljku dostavljaju se s pomoću alata za politike i mjere koji u tu svrhu osigurava Europska agencija za okoliš.

2.6.1. *Pojedinosti o razmatranim politikama i mjerama za ispunjenje obveza smanjenja emisija (izvješćivanje na razini politika i mjera)*

Naziv i kratak opis pojedinačnih politika i mjera ili paketa politika i mjera (O)	Zahvaćena onečišćujuća tvar ili tvari, odaberite ono što je primjenjivo SO_2, NO_x, NMHOS, NH_3, $PM_{2,5}$, (O); BC kao sastavni dio $PM_{2,5}$, drugo (npr. Hg, dioksini, staklenički plinovi) (N) – navedite	Ciljevi pojedinačnih politika i mjera ili paketa politika i mjera (*) (O)	Vrste politika i mjera (^) (O)	Primarni i, ako je primjenjivo, dodatni zahvaćeni sektori (†) (O)	Razdoblje provedbe (O za mjere odabrane za provedbu)		Tijelo ili tijela nadležna za provedbu (O za mjere odabrane za provedbu) Ako je primjenjivo, navedite ona s popisa u tablici 2.3.2.		Pojedinosti o metodologijama koje su se koristile za analizu (npr. posebni modeli ili metode, osnovni podaci) (O)	Kvantificirana očekivana smanjenja emisija (za pojedinačne politike i mjere ili za pakete politika i mjera, kako je primjenjivo) (kt, godišnje ili kao raspon, u usporedbi s predviđanjem s mjerama) (O)			Kvalitativni opis neizvjesnosti (O, ako postoje)
					početak	kraj	vrsta	ime		2020.	2025.	2030.	

Prema potrebi dodajte nove retke.

Odgovori u poljima označenima znakom (*), (^) i (†) popunjavaju se ponuđenim mogućim odgovorima koji su usklađeni s obvezama izvješćivanja u skladu s Uredbom (EU) br. 525/2013 o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i Provedbenom uredbom (EU) br. 749/2014.

Odgovori u polju označenom znakom (*) popunjavaju se sljedećim ponuđenim mogućim odgovorima, koje treba odabrati prema potrebi (može se odabrati više ciljeva, mogu se dodati ciljevi i navesti kao „drugo”) (O)

1. Opskrba energijom:
   — povećanje potrošnje energije iz obnovljivih izvora,
   — prelazak na goriva s manje emisija ugljika,
   — poboljšana proizvodnja s niskom razinom emisije ugljika iz neobnovljivih izvora (nuklearna),
   — smanjenje gubitaka,

— poboljšanje učinkovitosti u sektoru energije i njezine pretvorbe,
— ugradnja tehnologije za smanjivanje emisija,
— drugi ciljevi u području opskrbe energijom.

2. Potrošnja energije:
— poboljšanja energetske učinkovitosti zgrada,
— poboljšanja energetske učinkovitosti uređaja,
— poboljšanja energetske učinkovitosti u sektoru usluga/tercijarnom sektoru,
— poboljšanje energetske učinkovitosti u industrijskim sektorima krajnje uporabe,
— upravljanje potražnjom/smanjenje potražnje,
— drugi ciljevi u području potrošnje energije.

3. Promet:
— ugradnja tehnologija za smanjenje onečišćenja u vozila, plovila i zrakoplove,
— poboljšanja učinkovitosti vozila, plovila i zrakoplova,
— prelazak na javni ili nemotorizirani prijevoz,
— alternativna goriva za vozila, plovila i zrakoplove (uključujući električnu energiju),
— upravljanje potražnjom/smanjenje potražnje,
— poboljšano ponašanje,
— poboljšanja prometna infrastruktura,
— drugi ciljevi u području prometa.

4. Industrijski procesi:
— ugradnja tehnologije za smanjivanje emisija,
— poboljšana kontrola fugitivnih emisija iz industrijskih procesa,
— drugi ciljevi u području industrijskih procesa.

5. Otpad i gospodarenje otpadom:
— upravljanje potražnjom/smanjenje potražnje,
— poboljšano recikliranje,
— poboljšane tehnologije obrade,
— poboljšano upravljanje odlagalištem,
— spaljivanje otpada uz uporabu energije,
— poboljšani sustavi gospodarenja otpadnim vodama,
— smanjeno odlaganje otpada,
— drugi ciljevi u području otpada.

6. Poljoprivreda
— uporaba umjetnog/stajskog gnojiva s niskim emisijama na poljoprivrednim zemljištima i travnjacima,
— druge aktivnosti kojima se poboljšava gospodarenje poljoprivrednim zemljištem,
— poboljšano gospodarenje stokom i bolja postrojenja za uzgoj stoke,
— poboljšani sustavi gospodarenja životinjskim otpadom,
— drugi ciljevi u području poljoprivrede.

7. Međusektorska pitanja:
— okvirna politika,
— višesektorska politika,
— drugi ciljevi u području međusektorskih pitanja.

8. Drugo:
— države članice moraju ukratko opisati cilj.

Odgovori u polju označenom znakom (^) popunjavaju se sljedećim ponuđenim mogućim odgovorima, koje treba odabrati prema potrebi (može se odabrati više od jedne vrste politika i mjera, mogu se dodati vrste politika i mjera i navesti kao „drugo”) (O):

— kontrola onečišćenja na izvoru,

— gospodarski instrumenti,

— fiskalni instrumenti,

— dobrovoljni/dogovoreni sporazumi,

— informacije,

— regulativa,

— obrazovanje,

— istraživanje,

— planiranje,

— drugo – navedite.

Odgovori u polju označenom znakom (†) popunjavaju se sljedećim ponuđenim mogućim odgovorima, koje treba odabrati prema potrebi (može se odabrati više sektora, mogu se dodati sektori i navesti kao „drugo”) (O):

— opskrba energijom (što obuhvaća vađenje, prijenos, distribuciju i skladištenje goriva te proizvodnju energije i električne energije),

— potrošnja energije (što obuhvaća potrošnju goriva i električne energije koje troše krajnji korisnici poput kućanstava, usluga, industrije i poljoprivrede),

— promet,

— industrijski procesi (koji obuhvaćaju industrijske djelatnosti kojima se kemijski ili fizički mijenjaju materijali, što dovodi do emisije stakleničkih plinova, uporabu stakleničkih plinova u proizvodima i uporabu ugljika iz fosilnih goriva u svrhe koje nisu energetske),

— poljoprivreda,

— otpad i gospodarenje otpadom,

— međusektorska pitanja,

— drugi sektori – navedite.

2.6.2. *Učinci pojedinačnih politika i mjera ili paketa politika i mjera na kvalitetu zraka i okoliš koje se razmatraju za ispunjenje obveza smanjenja emisija (O, ako postoje)*

Učinci na kvalitetu zraka (može se upućivati i na ciljeve kvalitete zraka koje je preporučila Svjetska zdravstvena organizacija) i okoliš, ako postoje	

2.6.3. *Procjena troškova i koristi pojedinačnih politika i mjera ili paketa politika i mjera koje se razmatraju za ispunjenje obveza smanjenja emisija (N)*

Naziv i kratak opis pojedinačnih politika i mjera ili paketa politika i mjera	Troškovi u EUR po toni onečišćujuće tvari čija se koncentracija smanjuje	Godišnji apsolutni troškovi u EUR	Godišnja apsolutna korist	Odnos troškova i koristi	Godina na temelju koje je određena cijena	Kvalitativni opis procjene troškova i koristi

Prema potrebi dodajte nove retke.

2.6.4. *Dodatne pojedinosti koje se odnose na mjere iz dijela 2. Priloga III. Direktivi (EU) 2016/2284 kojima se nastoji ostvariti usklađenost poljoprivrednog sektora s obvezama smanjenja emisija*

	Jesu li politika i mjera uključeni u nacionalni program kontrole onečišćenja zraka? Da/ne (O)	Ako jesu, — navedite odjeljak/stranicu u programu (O)	Jesu li politika i mjera točno primijenjeni? Da/ne (O) Ako nisu, opišite kako su promijenjeni (O)
A **Mjere radi kontrole emisija amonijaka (O)**			
1. Države članice uspostavljaju nacionalni savjetodavni kodeks dobre poljoprivredne prakse za kontrolu emisija amonijaka, uzimajući u obzir Okvirni kodeks UNECE-a dobre poljoprivredne prakse za smanjenje emisija amonijaka iz 2014., kojim je obuhvaćeno barem sljedeće: (a) upravljanje dušikom, vodeći računa o čitavom ciklusu dušika; (b) strategije hranjenja stoke; (c) tehnike razgrtanja gnojiva uz niske emisije; (d) sustavi skladištenja gnojiva uz niske emisije; (e) sustavi smještaja životinja uz niske emisije; (f) mogućnosti ograničavanja emisija amonijaka iz uporabe mineralnih gnojiva.			
2. Države članice mogu utvrditi nacionalnu bilancu dušika radi praćenja promjena sveukupnih gubitaka reaktivnog dušika iz poljoprivrede, uključujući amonijak, dušikov oksid, amonij, nitrate i nitrite, na temelju načela navedenih u Dokumentu sa smjernicama UNECE-a o bilancama dušika			
3. Države članice zabranjuju upotrebu gnojiva na bazi amonijevog karbonata i mogu smanjiti emisije amonijaka iz anorganskih gnojiva sljedećim pristupima: (a) zamjenom gnojiva na bazi uree gnojivima na bazi amonijevog nitrata; (b) kada se i dalje koriste gnojiva na bazi uree, primjenom metoda za koje se pokazalo da smanjuju emisije amonijaka za najmanje 30 % u usporedbi s upotrebom referentne metode, kako je utvrđeno u Dokumentu sa smjernicama o amonijaku; (c) promicanjem zamjene anorganskih gnojiva organskim gnojivima te, u slučaju daljnje upotrebe anorganskih gnojiva, njihovim razgrtanjem u skladu s predvidivim potrebama predmetnih usjeva ili travnjaka u vezi s dušikom i fosforom, uzimajući u obzir i postojeći hranjivi sadržaj u tlu i hranjive tvari iz drugih gnojiva.			

	Jesu li politika i mjera uključeni u nacionalni program kontrole onečišćenja zraka? Da/ne (O)	Ako jesu, — navedite odjeljak/stranicu u programu (O)	Jesu li politika i mjera točno primijenjeni? Da/ne (O) Ako nisu, opišite kako su promijenjeni (O)
4. Države članice mogu smanjiti emisije amonijaka iz stajskog gnojiva sljedećim pristupima:			
(a) smanjenjem emisija koje nastaju uslijed nanošenja tekućeg i krutoga gnojiva na obradivu zemlju i travnjake primjenom metoda kojima se emisije smanjuju za najmanje 30 % u usporedbi s referentnom metodom opisanom u Dokumentu sa smjernicama o amonijaku te uz sljedeće uvjete:			
i. razgrtanjem gnojiva i tekućih gnojiva samo u skladu s predvidivim potrebama za hranjivim tvarima predmetnih usjeva ili travnjaka u vezi s dušikom i fosforom, uzimajući u obzir i postojeći hranjivi sadržaj u tlu i hranjive tvari iz drugih gnojiva;			
ii. nerazgrtanjem gnojiva i tekućih gnojiva po zemlji koja je zasićena vodom, poplavljena, smrznuta ili prekrivena snijegom;			
iii. nanošenjem tekućih gnojiva koja se razgrću po travnjaku povlačnom cijevi, povlačnim letvama ili plitkim ili dubokim ubrizgavanjem;			
iv. unošenjem gnojiva i tekućih gnojiva koja se razgrću po obradivoj zemlji u tlo u roku od četiri sata od razgrtanja;			
(b) smanjenjem emisija koje nastaju uslijed skladištenja gnojiva izvan nastambi za životinje sljedećim pristupima:			
i. za skladišta tekućega gnojiva izgrađena nakon 1. siječnja 2022., uporabom sustava ili tehnika skladištenja uz niske emisije za koje se pokazalo da smanjuju emisije amonijaka za najmanje 60 % u usporedbi s referentnom metodom opisanom u Dokumentu sa smjernicama o amonijaku, a za postojeća skladišta tekućeg gnojiva za najmanje 40 %;			
ii. prekrivanjem skladišta za kruto gnojivo;			
iii. osiguravanjem dovoljnog kapaciteta skladištenja gnojiva za poljoprivredna gospodarstva kako bi se gnojivo moglo razgrtati samo u razdobljima koja su pogodna za rast usjeva;			
(c) smanjenjem emisija iz nastambi životinja uporabom sustava za koje se pokazalo da smanjuju emisije amonijaka za najmanje 20 % u usporedbi s referentnom metodom opisanom u Dokumentu sa smjernicama o amonijaku;			
(d) smanjenjem emisija iz gnojiva uporabom strategija hranjenja životinja hranom s niskim sadržajem bjelančevina za koju se pokazalo da smanjuje emisije amonijaka za najmanje 10 % u usporedbi s referentnom metodom opisanom u Dokumentu sa smjernicama o amonijaku.			

	Jesu li politika i mjera uključeni u nacionalni program kontrole onečišćenja zraka? Da/ne (O)	Ako jesu, — navedite odjeljak/stranicu u programu (O)	Jesu li politika i mjera točno primijenjeni? Da/ne (O) Ako nisu, opišite kako su promijenjeni (O)
B **Mjere smanjenja emisija radi kontrole emisija sitnih lebdećih čestica ($PM_{2,5}$) i crnog ugljika (O)**			
1. Ne dovodeći u pitanje Prilog II. o višestrukoj sukladnosti Uredbi (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća [1], države članice mogu zabraniti spaljivanje ostataka i otpada od žetve i šumskih ostataka na otvorenom području. Države članice nadziru i izvršavaju provedbu bilo koje zabrane provedene u skladu s prvim podstavkom. Svako izuzeće od takve zabrane ograničeno je na preventivne programe kojima je cilj izbjegavanje jakih požara koji se nekontrolirano šire, suzbijanje štetnih organizama ili očuvanje bioraznolikosti.			
2. Države članice mogu uspostaviti nacionalni savjetodavni kodeks dobre poljoprivredne prakse za pravilno upravljanje ostacima od žetve na temelju sljedećih pristupa: (a) poboljšanje strukture tla inkorporacijom ostataka od žetve; (b) poboljšanje tehnike inkorporacije ostataka od žetve; (c) alternativna upotreba ostataka od žetve; (d) poboljšanje stanja hranjivih tvari i strukture tla inkorporacijom gnojiva prema potrebi kako bi se postigao optimalan rast biljaka i time izbjeglo spaljivanje gnojiva (stajski gnoj, slamnata stelja).			
C **Sprečavanje učinaka na mala poljoprivredna gospodarstva (O)**			
Pri poduzimanju mjera opisanih odjeljcima A. i B., države članice osiguravaju da se učinci na mala i mikro poljoprivredna gospodarstva u potpunosti uzimaju u obzir. Države članice mogu, primjerice, izuzeti mala i mikro poljoprivredna gospodarstva iz tih mjera kada je to moguće i primjereno s obzirom na primjenjive obveze smanjenja (O)			

[1] Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008 (SL L 347, 20.12.2013., str. 549.).

2.7. **Politike koje su odabrane za donošenje po sektoru, uključujući raspored za njihovo donošenje, provedbu i preispitivanje te odgovorna nadležna tijela**

2.7.1. *Pojedinačne politike i mjere ili paket pojedinačnih politika i mjera koje su odabrane za donošenje te odgovorna nadležna tijela*

Naziv i kratak opis pojedinačnih politika i mjera ili paketa politika i mjera (O) *Ako je primjenjivo, navedite one s popisa u tablici 2.6.1.*	Trenutačno predviđena godina donošenja (O)	Relevantne primjedbe na temelju savjetovanja povezanih s pojedinačnim politikama i mjerama ili paketima politika i mjera (N)	Trenutačno predviđen raspored provedbe (O)		Privremene ciljne vrijednosti i pokazatelji odabrani za praćenje napretka provedbe odabranih politika i mjera (N)		Trenutačno predviđeni raspored preispitivanja (ako je drukčiji od općeg ažuriranja nacionalnog programa kontrole onečišćenja zraka svake četiri godine) (O)	Nadležna tijela odgovorna za pojedinačne politike i mjere ili paket politika i mjera (O) *Ako je primjenjivo, navedite ona s popisa u tablici 2.3.2.*
			početna godina	završna godina	privremene ciljane vrijednosti	pokazatelji		

Naziv i kratak opis pojedinačnih politika i mjera ili paketa politika i mjera (O) *Ako je primjenjivo, navedite one s popisa u tablici 2.6.1.*	Trenutačno predviđena godina donošenja (O)	Relevantne primjedbe na temelju savjetovanja povezanih s pojedinačnim politikama i mjerama ili paketima politika i mjera (N)	Trenutačno predviđen raspored provedbe (O)		Privremene ciljne vrijednosti i pokazatelji odabrani za praćenje napretka provedbe odabranih politika i mjera (N)		Trenutačno predviđeni raspored preispitivanja (ako je drukčiji od općeg ažuriranja nacionalnog programa kontrole onečišćenja zraka svake četiri godine) (O)	Nadležna tijela odgovorna za pojedinačne politike i mjere ili paket politika i mjera (O) *Ako je primjenjivo, navedite ona s popisa u tablici 2.3.2.*
			početna godina	završna godina	privremene ciljane vrijednosti	pokazatelji		

Prema potrebi dodajte nove retke.

2.7.2. *Razlozi za odabir mjera i procjena u vezi s tim kako se odabranim politikama i mjerama osigurava koherentnost s planovima i programima uspostavljenima u drugim relevantnim područjima politike*

Razlozi za odabir mjera razmatranih u rubrici 2.6.1. kako bi se odredio konačni skup odabranih mjera (N)	
Koherentnost odabranih politika i mjera s ciljevima kvalitete zraka na nacionalnoj razini i, ako je primjereno, u susjednim državama članicama (O)	
Koherentnost odabranih politika i mjera s drugim relevantnim planovima i programima uspostavljenima na temelju zahtjeva iz nacionalnog zakonodavstva ili zakonodavstva Unije (npr. nacionalni energetski i klimatski planovi) (O)	

2.8. **Predviđeni kombinirani utjecaj politika i mjera („s dodatnim mjerama”) na smanjenje emisija, kvalitetu zraka i okoliš te s tim povezane neizvjesnosti (ako je primjenjivo)**

2.8.1. *Predviđeno ispunjavanje obveza smanjenja emisija („s dodatnim mjerama”)*

Onečišćujuće tvari (O)	Ukupne emisije (kt), u skladu s inventarima za godinu x – 2 ili x – 3; navedite godinu (O)				Ostvaren postotak (%) smanjenja emisija u usporedbi s 2005. (O)			Nacionalna obveza smanjenja emisija za razdoblje 2020.–2029. (%) (O)	Nacionalna obveza smanjenja emisija od 2030. (%) (O)
	Bazna godina 2005.	2020.	2025.	2030.	2020.	2025.	2030.		
SO_2									
NO_x									
NMHOS									
NH_3									
$PM_{2,5}$									
Datum predviđanja emisija (O)									

2.8.2. *Nelinearna putanja smanjenja emisija*

Ako se slijedi nelinearna putanja smanjenja emisija, dokažite da je ona tehnički ili ekonomski učinkovitija (alternativne bi mjere podrazumijevale nesrazmjerne troškove), da neće ugroziti ispunjavanje obveze smanjenja za 2030. te da će se putanja od 2025. približavati linearnoj putanji smanjenja (O, ako je primjereno) *Ako je primjenjivo, navedite troškove s popisa u tablici 2.6.3.*	

2.8.3. *Fleksibilnosti*

Ako se upotrebljavaju fleksibilnosti, navedite kako se one koriste (O)	

2.8.4. *Predviđeno poboljšanje kvalitete zraka („s dodatnim mjerama")*

A **Predviđeni broj neusklađenih i usklađenih zona kvalitete zraka (N)**

Vrijednosti iz Direktive o kvaliteti zraka	Predviđeni broj neusklađenih zona kvalitete zraka				Predviđeni broj usklađenih zona kvalitete zraka				Ukupni broj zona kvalitete zraka			
	navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.	navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.	navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.
$PM_{2,5}$ (1 god.)												
NO_2 (1 god.)												
PM_{10} (1 god.)												
O_3 (najviša osmosatna srednja vrijednost)												
Drugo (navedite)												

B **Najviša prekoračenja graničnih vrijednosti kvalitete zraka i pokazatelji prosječne izloženosti (N)**

Vrijednosti iz Direktive o kvaliteti zraka	Predviđena najviša prekoračenja graničnih vrijednosti kvalitete zraka za sve zone				Predviđeni pokazatelji prosječne izloženosti (samo za $PM_{2,5}$ (1 god.))			
	navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.	navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.
$PM_{2,5}$ (1 god.)								
NO_2 (1 god.)								
NO_2 (1 sat)								
PM_{10} (1 god.)								
PM_{10} (24 sata)								

Vrijednosti iz Direktive o kvaliteti zraka	Predviđena najviša prekoračenja graničnih vrijednosti kvalitete zraka za sve zone				Predviđeni pokazatelji prosječne izloženosti (samo za $PM_{2,5}$ (1 god.))			
	navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.	navedite baznu godinu	2020.	2025.	2030.
O_3 (najviša osmosatna srednja vrijednost)								
Drugo (navedite)								

C **Prikazi predviđenih poboljšanja kvalitete zraka i stupanj usklađenosti (N)**

Karte ili histogrami koji prikazuju predviđeni razvoj koncentracije u zraku (barem za NO_2, PM_{10}, $PM_{2,5}$ i O_3, te za sve druge onečišćujuće tvari koje predstavljaju problem) i na kojima se, na primjer, vidjeti broj zona od ukupnih zona kvalitete zraka koje će do 2020., 2025. i 2030 biti (ne)usklađene, predviđena najviša nacionalna prekoračenja i predviđeni pokazatelj prosječnog izlaganja	

D **Predviđeno kvalitativno poboljšanje kvalitete zraka i stupanj usklađenosti (s dodatnim mjerama), (ako u prethodnim tablicama nema kvantitativnih podataka) (N)**

Predviđeno kvalitativno poboljšanje kvalitete zraka i stupanj usklađenosti (s dodatnim mjerama)	

Za godišnje granične vrijednosti o predviđanjima treba izvijestiti u odnosu na najviše koncentracije u svim zonama. Za granične vrijednosti u danima i satima o predviđanjima treba izvijestiti u odnosu na najviši broj prekoračenja zabilježenih u svim zonama.

2.8.5. *Predviđeni učinci na okoliš („s dodatnim mjerama") (N)*

	Bazna godina u kojoj je provedena procjena utjecaja na okoliš (navedite)	2020.	2025.	2030.	Opis
Državno područje države članice izloženo zakiseljavanju koje premašuje prag kritičnog opterećenja (%)					
Državno područje države članice izloženo eutrofikaciji koja premašuje prag kritičnog opterećenja (%)					
Državno područje države članice izloženo ozonu koji premašuje prag kritičnog opterećenja (%)					

Pokazatelji bi trebali biti usklađeni s pokazateljima za izlaganje ekosustava zakiseljavanju, eutrofikaciji i ozonu koji se upotrebljavaju u okviru Konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (https://www.rivm.nl/media/documenten/cce/manual/Manual_UBA_Texte.pdf).